



OM 12/69/2008

19.5.2010

SMDno/2010/812

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Oikeusministeriö

20. 05. 2010
[Signature]
Krimpe

Viite: OM 2/66/2007

SAKON MUUNTORANGAISTUSJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN

Oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto on pyytänyt sisäasiainministeriltä lausuntoa sakon muuntorangaistusjärjestelmän uudistamista pohtineen työryhmän mietinnöstä. Sisäasiainministeriön poliisiosasto lausuu asiasta seuraavaa:

Sisäasiainministeriön poliisiosasto kannattaa poliisin antamien sakkorangaistusten muuntomahdollisuuden palauttamista takaisin muuntorangaistuksen piiriin. Taparikollisten kuten toistuvasti esimerkiksi näpistykseen, huumausaineen käyttörikokseen, lieviin maksuvälinepetokseen tai kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta syyllistyneiden saaminen muuntorangaistuksen piiriin on ennalta estävyyden kannalta toivottavaa. Nykyisin osa yrityksistä ei anna esimerkiksi näpistystapauksissa suostumusta rangaistusvaatimusmenettelyn käyttämiseen, koska poliisin antamia sakkoja ei muunneta vankeudeksi. Kauppiat ovat pitäneet tarkoituksenmukaisempana saattaa asia tuomioistuinkäsittelyyn toistuvien näpistysten ennalta estämiseksi. Uhka sakon muuntamisesta vankeudeksi lieenee ainoa keino lisätä tekoon syyllistyneen varattoman ja maksuhaluttoman henkilön halua suorittaa hänelle annettu rangaistus. On tärkeää, että jokaista rikoksentehtäjää kohtaisi tosiasiallinen rikosoikeudellinen tai muu seuraamus tehdystä rikoksesta.

Esityksessä muuntorangaistus voitaisiin tuomita ainoastaan sakotetuille, joiden rikokset osoittavat ilmeistä piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä. Toistuvuus laskettaisiin yli 20 päiväsakon suuruisista sakkorangaistuksista. Poliisiosaston esittää, että piittaamattomuuden käsitettä laajennettaisiin niin, että myös muiden kuin saman rikosnimikkeen alaisesta neljännestä sakkorangaistuksesta vuoden sisällä annettu sakko voitaisiin muuntaa vankeudeksi. Tällöin myös aikaisemmat maksamattomat sakot muunnettaisiin samalla vankeudeksi.

Myös 20 päiväsakon rajasta tulisi luopua. Yli 20 päiväsakkoa tarkoittaa esimerkiksi näpistysten osalta sitä, että nykyisin 22 päiväsakkoa annetaan ensimmäisestä näpistyksestä vuoden sisällä kun anastetun omaisuuden arvo on yli 250 euroa. Käytännössä tämän suuruiset omaisuusarvot ylittyvät päivittäistavaroiden osalta hyvin harvoin. Toistuvissa teoissa vasta kahdeksas näpistys vuoden sisällä nostaisi enintään 35 euron omaisuusarvon näpistykseen yli 20

päiväsakon. (Käsikirja seuraamusten määräämisestä rangaistusvaatimus- ja rikesakkoasioissa) Edellä olevaa voidaan soveltuvin osin käyttää myös lievän petoksen, lievän kavalluksen, lievän maksuvälinepetoksen, kätkemisrikkomuksen ja tuottamuksellisen kätkemisrikoksen käsittelyssä. Tämä tarkoittaa sitä, että hyvin suuri osa edellä mainituista rikoksista jäisi jatkossakin muuntomenettelyn ulkopuolelle. Poliisiosaston mielestä piittaamattomuus lain kielloista ja käskyistä ilmenee siten, että henkilö ei noudata yleisesti säännöksiä vaikka hän ei syyllisty vain saman rikosnimikkeen noudattamatta jättämiseen.

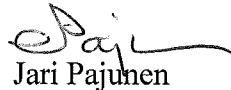
Poliisiosaston mielestä on hyvä, että esityksessä on mietitty muuntorangaistuksen tilalle myös vaihtoehtoisia seuraamuksia, kuten yhdyskuntapalvelun käytön laajentamista, valvontarangaistuksen käyttöä tai hoitoseuraamuksen käyttöönottoa. Nämä tulisi ottaa huomioon mahdollisena vankeusrangaistuksen korvaavana seuraamuksena. Erityisen tärkeää on se, että taparikollisten rikoskierre saataisiin katkaistua. Vankilassa suoritettavan muuntorangaistuksen sijaan tulisi olla henkilölle soveltuva tapa suorittaa tekonsa ja samalla myös katkaista mahdollinen syrjäytymiskehitys.

Esityksessä oleviin muuntorangaistuksen prosessia keventäviin keinoihin ei ole lausuttavaa. Prosessista pitää saada osapuolia mahdollisimman vähän kuormittava.

Osastopäällikkö


Kauko Aaltomaa

Poliisitarkastaja


Jari Pajunen

TIEDOKSI

Poliisiosaston yksiköt